

ЗДРАВНЕ

излиза два пѣти въ мѣсецъ, на
всѣко 1 и 15 число.

Цѣната

на в. „Здравне“ съ испращаннето:
за година седемъ лева, за 6 мѣ-
сеца — четири лева, отдѣлний
брой — 30 ст.

Обявления

се приематъ съ плата по 30 ст.
за единъ редъ.

ЗДРАВНЕ**АБОНАТИТЪ**

въ гр. Варна се приематъ въ кни-
жарницата на А. В. Велчева.

Абонатитъ въ Княжеството се
адресиратъ направо до редакцията
въ гр. Варна.

Въ Источна Румелия
абонатитъ внасятъ спомоществова-
нята си (35 гроша, нъ не въ
марки) на г. П. Карловскій
въ Пловдивъ.

ОБЩОДОСТЪПЕНЪ МЕДИЦИНСКИЙ И ХИГИЕНИЧЕСКИЙ ВѢСТНИКЪ

PER NOCTEM AD LUCEM!

ОТЪ МРАКЪ КЪМЪ СВѢТЛИНА!

СЪДЪРЖАНИЕ: V международенъ хигиенически конгресъ въ Хага. Отъ д-ра П. Брадель. — Епидеми-ческа кашлица. Отъ д-ра М. В. Платиева. — Лъкува-нието отъ сифилисъ (край). Отъ д-ра С. В. Григо-рова. — Обществена животъ: санитарни отчети; министерскитъ циркуларъ; благотворителни друже-ства въ София; сифилисъ въ нѣкои околии. — Мъстна тропика: подтвердителъ избори; градскій докторъ. — Лъкарска корреспонденция. — Смиль. — Метереоло-гически бълъжки. — Обявление.

V Международенъ хигиенически конгресъ въ Хага¹⁾.

(21—27 Августъ н. с. 1884 година).

Отъ д-ра П. Брадель.

Петия международенъ конгресъ въ Хага се отвори на 21 Августъ (н. с.), на 3 часа слѣдъ пладне, въ една отъ старитъ зали на първата камара на генералнитъ штатове (Deligentia — Lange Vernhent) отъ предсѣдателя на организационния комитетъ, докторъ на правото г. Бофоръ, който е и членъ отъ горнята камара на генералнитъ штатове. Въ своето привѣтственно слово, слѣдъ при-личнитъ на случая поздравления съ «добри дошли», изявления благодарностъ за избора на Хага за засѣданията на конгресса и пр., Бофоръ разви идеята за отношението на хигиената къмъ политиката и особенно къмъ личната свобода. Кои сж нѣщата, които го-сударството има право, даже съ сила да налага на всички? Едно време нѣкои отго-варяха: «само правосъдието». Нъ въ на-стояще врѣме всѣки признава законността на много хигиенически мѣрки. Идентъ за

расширочение правото на вмѣшательство отъ страна на държавата сж направили въ по-слѣдне врѣме голѣми успѣхи, даже въ Англия и Холандия. За примѣръ могатъ да служатъ епидемитъ. Въ миналитъ вѣкове чловѣчеството е страдало отъ всевъзможни епидемии, на които е гледало като на бичъ Божий; сега то изисква, щото държавата да зема енергически, често стѣснителни за лич-ността мѣрки, напр. задължителността на вакцинацията и пр. Съгласяването закон-нитъ искания на общественната хигиена съ личната свобода е вече назрѣло до полити-чески въпросъ.

Слѣдъ г. Бофора говори профессора Ванъ-Овербекъ де Мейеръ (отъ Утрехтъ), главния секретаръ на конгресса. Той съобщи за из-вършеното отъ организационния комитетъ. Слѣдъ като г. Бофоръ биде провъзгласенъ за предсѣдатель на конгресса, първото общо засѣдание се закры. За основа на разисква-нията на конгресса служеше изработената отъ организационния комитетъ программа.

Тя бѣше съставена на основание предва-рително заявеннитъ съобщения, тѣй щото бѣхъ избрани най-интереснитъ въпроси, и въ сжщото врѣме за всѣка секция числото на въпроситъ, които подлежахъ на разиск-ване, бѣше ограничено, за да може секци-ята да ги разгледа основателно.

Съгласно съ программата, конгресса се продължи отъ 21 до 27 августъ (н. с.).

За жалостъ обаче нѣкои и други обстоя-телства побъркахъ на точното изпълнение программата. Отъ общото число лица, които

¹⁾ Държ. вѣстн. 1885, брой 49.

бѣхъ записани и бѣхъ заявили, че ще дойдѣтъ на конгреса, една частъ не може да изпълни своето обѣщане и въ това число съвпадахъ мнозина отъ виднитѣ представители на медицинскитѣ науки въобще и на хигиената въ частности. Причинитѣ на това сж нѣколко. Въ Копенхагенъ нѣколко дѣне само преди хигиеническия конгресъ имаше медицински конгресъ. Вслѣдствие на това Пастеръ и Кохъ, които бѣхъ очаквани, съ пѣтърпение, не дойдохъ. Карантинитѣ на Италианската и Испанската граници не дозволихъ на мнозина учени да дойдѣтъ. Много болни въ Сѣверна Италия отъ холера не дозволи на профессора Паккноти да остави своитѣ занятия. При всичко това бѣхъ се събрали около 500 души. По ради тази причина програмата на конгреса се побърка, и нѣкои отъ обявенитѣ предварително съобщения не бѣхъ направени.

Първия въпросъ, съ разискванието на който се почнахъ дѣйствието на конгреса, бѣше слѣдующия: «рапорта на комисията», която била патоварена да изслѣдва предложението на профессора Ванъ-денъ-Корпута отъ Брюсселъ, относително основанието една международна медицинска лига, която да има за цѣль да събира и всестранно да разпространява извѣстията за епидемическото развитие на заразителнитѣ болѣсти и да показва на ония средства, които сж най-пригодни, както да предупредятъ, тъй и да ограничатъ развитието на тѣзи болѣсти.

Тази комисия е била назначена въ общото засѣданне на първия международенъ лѣкарски колониаленъ конгресъ въ Амстердалъ, въ септември 1883 год. Въ дебатитѣ върху този въпросъ, взехъ участие много оратори, между които ще назовъ: профессора Крока изъ Брюсселъ, докторитѣ Пруста, Рошеръ и Бруарделъ изъ Парижъ. Разискванията се свеждахъ къмъ слѣдующето: въ всѣко господарство санитарната частъ трѣбва да бжде организирана тъй, щото постоянно и всѣкога да сж готови точни и вѣрни свѣдѣния за владѣющитѣ болѣсти. За да бжде възможно предупреждението разпространението на епидемическитѣ болѣсти, нужно е своевременно да бждѣтъ предпознати другитѣ господарства за съществу-

ванието имъ по съседство. За това нужна е една международна медицинска комисия. Но за да може тази комисия да принесе очакваната полза, то трѣбва тя да е независима, да има нужнитѣ пълномощия, да има до извѣстна степенъ и изпълнителна властъ. Нъ това е невъзможно безъ санкцията на заинтересованитѣ правителства.

Всичкитѣ оратори въ своитѣ доводи имашъ постоянно предъ видъ холерата, която свирепствуваше въ Южна Европа, неудовлетворителността на принимаемитѣ до сега карантинни мѣрки, даже тѣхната безполезность, а равно и това обстоятелство, че международния санитаренъ съвѣтъ не е въ състояние да защити Европа отъ Азиатскитѣ епидемии. Слѣдъ дълги разисквания вотирахъ се слѣдующитѣ предложения:

1. Конгреса исказва желание да се събере една нова международна санитарна комисия.

2. Желателно е да се организира една постоянна международна комисия, съ характеръ изключително наученъ, за изучаване инфекциознитѣ болѣсти и указване на профилактическитѣ мѣрки; тази комисия могла би да засѣдава въ Виена.

3. Тази комисия трѣба да изработи единъ международенъ кодексъ по хигиената и да го представи за одобрение и приемване на всичкитѣ правителства.

Профессоръ Феликсъ отъ Букурещъ искажа желание, щото Холландското правителство да земе инициативата за организацията на тази международна санитарна комисия.

При това първата сесия на хигиеническия конгресъ искажа още и мнѣние, щото правителствата, които съчувствуватъ на това, да съставятъ особенъ конгресъ, на който даже да се изработи особенъ наказателенъ законъ.

Както по този въпросъ, тъй и по много други всѣкога се подигахъ въпроса за холерата, за начина на нейното разпространение и пренасяние въ Европа. Всички признавахъ, че холерата е занесена въ Франция изъ Азия чрезъ Египетъ и че нейното пренасяние въ Европа трѣба да се дължи на Англия, която своитѣ коммерчески интереси

стави по-високо отъ здравето на цѣлото Европейско население.

Намѣри се обаче докторъ, който съ ревност и постоянство достоинъ за подобно дѣло, защитаваше, че холерата се е зародила самостоятелно въ Франция, че не е доказано, да е пренесена изъ Египетъ, че Египетъ не е виноватъ въ това и пр. Този д-ръ бѣше Дютрюло-Бей изъ Александрия (Египетъ). Предъ видъ на горнитѣ съображения, желанія, мнѣния, предъ видъ на това, че хигиеническиятъ конгресъ вече петъ пѣти се е събиралъ, за любопитство, съобщавамъ, че д-ръ Иосифъ Фодоръ, отъ Буда-Пещъ, съчете за нужно, да говори върху ползата и необходимостта да се учредятъ при всичкитѣ университети катедри и лаборатории, или институти по хигиената. Безъ да привеждамъ аргументитѣ на докладчика, азъ само споменувамъ за този въпросъ, като за доказателство, че даже въ самата западна Европа още е нужно да се доказва, че преподаването на хигиената трѣба да се отдѣли въ особена самостоятелна катедра и да се обстави съ нужнитѣ учебни пособия.

Слѣдующия въпросъ възбуди доста живи разисквания: «резултата на изслѣдваніята относително предаваніята на бѣлодробната охтика».

Докладчика по този въпросъ бѣ д-ръ М. Алфонсъ Корради, отъ Павия. Сжщия въпросъ се обсъжда и на IV хигиенически конгресъ въ Женева въ 1882 год. и тогасъ докладчикъ бѣше д-ръ Корради, нъ и тогасъ не се дойде до опредѣленъ резултатъ.

Слѣдъ Женевския конгресъ Италианското краловско общество на хигиената, на което предсѣдатель е самъ г. Корради, се е обърнало съ едно окръжно къмъ лѣкаритѣ въ Италия, да иска свѣдѣния относително заразителността на охтиката¹⁾.

До сега сж били получени 680 разни отговора, отъ които 59 сж за заразителността, 124 сж противъ нея и 497 не сж ни за, ни противъ, като считатъ имѣющитѣ се

фактове недостаточни за да се произнесжтъ. — Г. Корради прави слѣдующитѣ заключения:

1) заразителността на бѣлодробната охтика е възможна;

2) за да може това да се случи, нужни сж условия: главното условие е продължителното съжителство;

3) общата физическа слабост и всичкитѣ причини, които умаляватъ съпротивлението на организма, благоприятствуватъ на зараженіето;

4) възможността за предаването посредствомъ дрѣхы, постелки и прочее не е още достатъчно доказана;

5) сжщо е съмнително, да ли млѣкото и млѣсото отъ охтичави животни може да предаде охтика, особено слѣдъ варение и други кулинарни операции;

6) профилактически мѣрки, поне за сега, трѣбва да се земжтъ само по отношение съжителството при горѣказаннитѣ условия;

7) изслѣдваніята по този въпросъ трѣбва да се продължаватъ въ разни държави и по единъ начинъ еднообразенъ. (Слѣдва.)

Епидемическа кашлица.

(Коклюшъ или іоргаджа)

Отъ д-ра М. В. Ниантсва.

Въ настоящето време по нѣкои мѣста (въ Балчикската и, както казватъ, въ Добричската околия) се распространява болѣсть по дѣцата — кашлица, тъй нарѣчена коклюшъ.

Тя е твърдѣ заразителна; болѣстьта се предава отъ дѣте на дѣте; случавя се, че се разболѣватъ и възрастни хора, нъ въ повечето случаи болнитѣ сж дѣца отъ 6 мѣсца до 12 години.

Заразата на тая болѣсть се заключава въ хранитѣ, които изсхвърлятъ болнитѣ дѣца и отъ които тя се предава въ въздухътъ и чрезъ него въ гърлото на друго здраво дѣте, което отъ това и захваща да болѣдува (да кашля). Всичкото това е познато доста точно. Ето за какво въ всичкитѣ добри уредени болници за дѣца — сталта, гдѣто се помѣстватъ болнитѣ отъ тая кашлица, се избира да бѣде отдѣлена и отдалечена отъ другитѣ стан. Ето за какво на всѣкадѣ — щомъ има болно дѣте отъ тая кашлица, трѣба или да се отдалечатъ здравитѣ дѣца, или да се отдѣли болното дѣте, за да не би се распространила тая болѣсть. За това и едно отъ главнитѣ средства за излѣкуване на тази болѣсть е добриятъ, чиститѣ и отво-

¹⁾ Охтиката е една отъ най-частитѣ, ако не е най-честата причина на смъртта. Отъ общото число умрѣли $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{4}$ частъ съставляватъ охтичави. Причината на толкова частото распространение на охтиката търсятъ въ нейната заразителностъ. Ето защо хигиениститѣ тъй упорно се занимаватъ съ този въпросъ.

рениниятъ въздухъ, въ който заразата изгубва своята сила, а когато въздухътъ е разваленъ и затворенъ, тя преобрѣтава още по-вече сила.

Болѣстѣта, щомъ се захваће, се продължава въ повечето случаи дълго (близо 4—6 седмици). Сама по себѣ си болѣстѣта не е опасна, тя е опасна по-ради оморяването на дѣтето, което не може да спи спокойно, не може да ѣде; нѣтъ е твърдѣ опасна споредъ осложненіята, които я съпровождаатъ: случва се, че дѣтето получава възпаление на бѣлия дробъ, мозачни болѣсти, кръвотечение отъ носътъ и устата, наспива се (става килаво); най-сетнѣ, случва се, че дѣтето въ време на кашлицата веднага умира отъ слабостѣта на сърдцето. Нѣтъ щомъ едно дѣте претѣгли тази болѣстъ, втори пътъ тя не хваща това дѣте (сѣщо като шарката).

Кашлицата се появява съ припадѣци. Припадѣцитъ на кашлицата могатъ да бѣждатъ отъ 3—4 пѣти на день до 100 и повече пѣти въ едно денонощие. Щомъ се появи припадѣкътъ, дѣтето почва да кашля бързо и често, безъ да може да поема въздухътъ си въ течение на тази кашлица; лицето на дѣтето отъ това посинява, надува се, очитѣ му ставатъ червени, жилитѣ на шията сѣщо се надуватъ; дѣтето въ това време не може да лежи, то се дига, захваща да мърда съ ръцѣтъ си, или се хваща за нѣщо за да си улесни изкашлюването; най-подирѣ то взема въздухъ, нѣтъ съ единъ продължителенъ и високъ звукъ (гласъ) и, слѣдъ като се изхвърля храчката, кашлицата се прекратява до новъ припадѣкъ. Често се случва, че въ свършакътъ на припадѣкътъ дѣтето повръща.

Въ времето между припадѣцитѣ дѣтето се осѣща добръ, може да заспи, да поѣде, или даже да поиграе. Такива припадѣци биватъ еднакво, както презъ деньтъ, така и презъ нощта и презъ нощта още по-често — за това, че въздухътъ въ нощното време е въ стаята по-разваленъ и по-затворенъ.

Още преди да се захванатъ тѣзи припадѣци на кашлицата, дѣтето става малко нерасположено и отъ време на време страда отъ проста кашлица; подирѣ се появяватъ описанитѣ припадѣци, които траятъ дълго време и, най-сетнѣ, легка-по-легка преминаватъ и дѣтето оздравя, ако въ времето на болѣстѣта съ него не се е случило едно отъ горѣупомѣнатитѣ осложненія.

Лѣкуването на тази болѣстъ, освѣнъ грижата да се предпазватъ здравитѣ дѣца, да не би се сѣ разболѣли отъ тая болѣстъ, се заключава въ това: 1) да се намалятъ припадѣцитѣ на кашлицата и 2) да се помогне на дѣтето, да се укрѣпятъ силитѣ му, да претѣгли болѣстѣта. Лѣкуването на тази болѣстъ е преимущественно съ цѣрове и то е, разбира се, работа на докторътъ. Само трѣба часъ по-

скоро да се повика докторътъ. Домашни мѣрки могатъ да се взематъ слѣдующитѣ:

1) отдѣлението на здравитѣ дѣца отъ болнитѣ;

2) унищожаваніето на храчкитѣ и кърпитѣ съ храчки отъ болнитѣ дѣца, като поливатъ съ карболова киселина храчкитѣ или тѣзи мѣста, къдѣто тѣ падатъ, измиваніето на таквизи разнени кърпи въ горѣща пепеляна вода;

3) изнасяніето на болнитѣ дѣца на чистъ въздухъ и вземаніето на мѣрки, щото въ нощно време въздухътъ да бѣде по-добръ и по-чистъ;

4) даването на болното дѣте спокойствие, за да не се раздражава, тѣй като всѣко раздражение, всѣко безпокойствие усилва припадѣцитѣ на кашлицата. Трѣба да се знае, че ѣдението, вѣкътъ, бързото бѣгане могатъ сѣщо така да предизвикатъ кашлицата;

5) внимателното правяние на дѣтето топли бани (веднажъ на день), които го успокояватъ;

6) щомъ се появи кашлицата, ако е малко дѣте, трѣба да го взематъ на ръцѣ и да му даждѣ такаво положение на тѣлото, което му е по-удобно за изкашлюване;

7) въ времето, когато нѣма припадѣци, трѣба да се дава на дѣтето храна, отколкото е възможно по-добра и по-хранителна (топло млѣко, булгонъ, рохли лѣнца) и да му се даде възможность да позаспи;

8) ако кашлицата е твърдѣ силна, добро е, щото въ млѣкото, което дѣтето пие, да тургѣтъ малко сода (на 1 чаша млѣко $\frac{1}{2}$ малка лажичка сода), или му даватъ тая сода съ вода (на мѣсто млѣко);

9) ако дѣтето е слабичко, добро е отъ време на време да му се дава за укрѣпяване малко вино отъ добро качество;

10) при опасностѣта на задавяние отъ кашлица, добро е да се пѣхне пѣрстѣтъ въ устата на дѣтето и съ него да натискатъ задната част на языкътъ;

11) гърлото и шията на болното дѣте трѣба да налагатъ съ топла лапа отъ ленено сѣме или съ съгрѣвающъ компресъ (гл. в. Здравие, стр. 3 и 5); предварително не е напразно да се намаже гърлото съ камфорно масло (камфора една частъ и зехтинъ 5 части);

12) въ случай пълното отсъствие на докторътъ, може да се направи на дѣтето дѣханіе съ пара: взематъ единъ лѣненъ или гърне съ широко гърло, напълнятъ го съ горѣща вода, навѣсватъ дѣтето надъ парата на 5 минути, като покриватъ дѣтето заедно съ гърнето съ чаршавъ;

13) ако дѣтето често повръща, трѣба да му тургатъ лапа или съгрѣвающъ компресъ на коремътъ;

14) ако се появи кръвотечение отъ носътъ, най-просто средство въ по-легкитѣ случаи за

спиранието на кръвта е, че дѣтето трѣба да дигне раждѣтъ си на горѣ; главата му трѣба да се полива съ студена вода. Ако се появи голѣмо кръвотечение или друго осложнение, или се развие голѣма горѣщина (при кашлицата горѣщината или не бива или е твърдѣ слаба), — то въ такива случаи трѣба да се вика докторътъ.

Лѣкувание отъ сифилисъ.

Отъ д-ра С. В. Григорова.

(Край).

Мѣстно лѣкувание на сифилисъ.

Общото лѣкувание на сифилисъ се наченва само тогава, когато се явяватъ общи признаци на болѣстѣта; преди това трѣба да се лѣкува мѣстото, където се е появила болѣстѣта и това лѣкувание се нарича мѣстно.

Превързката на ранитѣ, на каквото мѣсто и да бѣде, винаги изисква еднакви условия. Първото и най-важното е чистотата. Раната трѣба да се измива три пѣти на день съ топла вода, нѣ при това да не се трие, да не се чувърка, съ една рѣчь, трѣба да се обръщатъ нѣжно съ нея. За превързкитѣ се употребяватъ фитили (корпия) или памукъ; нѣ тѣй като приготвението на фитили е мѣчно, а купения не бива чистѣ, то по-добрѣ е да се употребява гигроскопически памукъ, който е очистенъ отъ мазъ и калъ и за това попива въ себе си жидкостъ. Превързката се прави така: назначенното лѣкарство се намазва на едно парче гигроскопически памукъ, съобразно съ величината на раната, и се туря на нея. Отъ ваторѣ памука тургатъ тънка мошамичка (спарадрапъ), която покрива раната и я превързватъ съ единъ ширитъ; тази превързка не трѣба да бѣде стѣгната, защото отъ това твърдѣ често раната затича. При промѣняването на превързката туря се новъ памукъ, мошамичката се измива, а ширитътъ, ако не е чистъ, се промѣнява.

При надуването на желѣзитѣ (бубони) се употребява стѣгрвающъ компресъ (гладѣй 2 пробний брой на в. «Здравне»). Мазъ и масло се употребяватъ така: ако на надутото мѣсто има косми, то трѣба да се избрснатъ; взема се колко единъ лешникъ мазъ, съ която се растрива надутото мѣсто въ продължението на 5 минути, по единъ — два пѣти на день. Намазването съ масло се прави съ хурчичка сѣщо така единъ-два пѣти на день.

Пластиръ се прави, като се намажи съ лѣкарство едно парче меко, вѣто и измито платно; това намазване се прави съ натопленъ ножъ. Приготвенъ пластиръ може да се вземе и отъ

аптеката, нѣ той бива якъ. Пластирътъ се промѣнява веднажъ на день, нѣ ако ранатагно-лсва, то и по-често.

При лѣкувание отъ сифилисъ твърдѣ важно е, щото болниятъ да измива устата и гърлото си сутринъ, вечеръ и подиръ всѣко ѣденіе. За това се употребява бертолетово солъ — чайна лажичка на една чаша вода. Зѣбитѣ трѣба да се чистятъ два пѣти на день; за чистеніе се употребява зѣбна четка, която трѣба да бѣде мека; прахътъ за зѣби може да бѣде какъвъ и да е, нѣ най-добрѣ прахъ се счита счукани вѣглени отъ брястово дърво.

Диета за сифилитични болни.

Било е време, когато на сифилитичнитѣ болни не имъ сѣ давали нищо да ѣдатъ, като считали, че гладътъ, заедно съ разслабителни лѣкарства и средства, които предизвикватъ потъ, дѣйствуватъ благоприятно на болѣстѣта. Почти може да се каже; че презъ това време болнитѣ сѣ умирали повече отъ гладъ, отколкото отъ сифилисъ; по-последнитѣ наблюдения сѣ потвърдили противоположното мѣненіе, къмъ което се придржатъ сега почти всичкитѣ практики.

Лѣкуването на сифилисъ не изисква никакво особено ѣденіе; най-добро е, щото сифилитикътъ да слѣдва да се храни тѣй, както и преди болѣстѣта си, съ тази разлика, че ако по напредъ се е хранилъ лошо, то сега трѣба да се храни по-добрѣ. Тѣй като мѣсото е най-главната храна на човѣка, то това трѣба да се употребява презъ всичкото време на болѣстѣта. Въобще ѣденіето трѣба да бѣде прѣсно, не тѣлсто и не раздражително; болнитѣ трѣба да ѣде по-често и по-малко на веднажъ. Њденіето трѣба да бѣде смѣсено, сирѣчь, може да се употребява мѣсо, хлѣбъ, зеленчуци, яйца, млѣко, прѣсна риба и проч. Отъ друга страна: сирене, солена риба, пастарма, суджукъ, хрѣнъ, пиперъ, хардалъ и проч., не трѣба да се употребяватъ, тѣй като тѣзи нѣща раздражаватъ слизистата ципа (напримѣръ въ устата), а гдѣто има раздражение, тамъ по-лесно се появява сифилисъ. Ако гърлото е болно, то трѣба да се избѣгватъ твърдѣ горѣщи или твърдѣ студени ѣстїета.

Пушеніето на тютюнъ трѣба въобще да се намали, а съ чибуди да се остави съвсѣмъ, тѣй като тѣ упорно поддржатъ ранитѣ въ устата, по джунитѣ и въ гърлото.

Чай, кафе, шоколадъ, какао, минерална вода могатъ да се употребяватъ; нѣ най-вѣренъ за сифилисътъ съюзникъ е злоупотребленіето съ вино и ракия. Отъ медицинска точка зрѣніе — всѣкой, който испива всѣкодневно (макаръ и въ разнo време) 5—6 фелдженчата ракия въ продължението на нѣкое време, напримѣръ година, тѣй разваля организмътъ си и трѣба да се нарича, че е пиянецъ. Хора, които

употрѣбляватъ много ракии или вино, постоянно се намиратъ въ раздраженно състояние; организмътъ безъ вино става слабъ и изисква за своето поддръжане все повече и повече вино. Подобни хора иматъ здравъ видъ, биватъ пълни, червени, нъ ако се разболѣятъ, напримѣръ, отъ тифъ или отъ възпаление на бѣлия дробъ, то тукъ се показва съсипателното дѣйствие на виното: пияниците гинатъ отъ болѣсти, които не-пияниците лесно пренасятъ. Тази вреда отъ пиянството толкова повече се показва при такава тѣжка болѣсть, както сифилисътъ. У пияниците сифилисътъ има тѣжко и дълго течение и ако то не се остави и въ време на болѣстта, то болниятъ получаватъ тѣжко разстройство на гърбначния-черепний мозакъ.

Още по-лошо правятъ тѣзи, които, щомъ се излѣкуватъ отъ първия пристапъ на сифилисътъ, взематъ да пиятъ много съ цѣлъ да опитатъ, да ли сѣ вече здрави? Съ това повършането на болѣстта не се ускорява, нъ ако се явява новъ пристапъ, то той намира организмътъ, ослабенъ вече отъ вино. Вслѣдствие на горните съображения на сифилитичитѣ не се позволява пиенето. Нъ ако болия, който е привикналъ да пие, не може да остави виното отведенъ, то лѣкаритѣ позволяватъ употреблението на малко количество вино.

Ако живакътъ и йодътъ се употребляватъ вътрѣшно, то трѣба да се има предъ видъ: 1) всичкитѣ горивозложени съвѣти относително раздражителнитѣ нѣща трѣба да се слѣдватъ безъ изключение; 2) на всѣко разстройство на стомахътъ, както: кабусъ, сюрдюлюнъ, болни трѣба да се обърща внимание; 3) не дълго преди и подиръ приемането на йодътъ не трѣба да се употребляватъ кисели нѣща, плодове и зеленчуци (не варени), както: оцетъ, лимонъ, ягоди, абалки, дини, краставици и проч.; 4) мѣстното, че хлѣбътъ е вреденъ при употреблението на йодътъ е изоставено, тъй като е доказано, че хлѣбътъ никакъ не вреди.

Животътъ на сифилитичнитѣ.

Щомъ човекътъ се разболѣе отъ сифилисъ, първиятъ му въпросъ е: може-ли той да се лѣкува безъ да измѣнява животътъ си или трѣба да отиде въ болницата?

Практиката показва, че по-голѣмата частъ отъ болни може да се лѣкува безъ да нарушава образътъ на животътъ си. Сифилисътъ, въ обикновенната си първоначална форма, не ослабва до толкова организмътъ, щото болниятъ да не може да слѣдва работата си и болѣстта не тъй често се появява на отворени мѣста по-тѣлото, щото да пречи на болниятъ да се явява въ обществото. Нъ при други форми на сифилисътъ лѣкуванието бива по-успѣшно въ болницата. Ако болѣстта се появява въ гърлото (съ изгубването на гласътъ), въ но-

сътъ, въ кокалитѣ, ако по-краката се намиратъ рани, които пречатъ на болниятъ да ходи, то въ такви случаи за болнитѣ по-добрѣ е да постѣпватъ въ болницата, гдѣто лѣкуванието е по-ефтино и гдѣто винаги се намира докторъ, който глѣда болнитѣ. Това е особено полезно за болнитѣ въ зимне време.

При лѣкуванието въ къщи трѣба да се съблюдаватъ слѣдующитѣ условия: 1) къщата не трѣба да бѣде влажна, нъ доста топла и въздухътъ въ нея трѣба често да се промѣнява; 2) ако болниятъ живѣе въ една и съща къща съ здрави хора, то послѣднитѣ трѣба да знаятъ положително за неговата болѣсть, за да се вардятъ отъ нея. По-добрѣ е, щото сифилитичниятъ да се отдѣли отъ дѣцата, които не разбиратъ какъ да се вардятъ; 3) болниятъ трѣба да има възможность да изпълнява докторскитѣ предписания; 4) натривания могатъ да се правятъ когато болниятъ желае, нъ въ това време не трѣба да има при него здрави хора, за които вдѣхването на живакътъ е вредно; 5) подиръ всѣко натривание стаята трѣба да се провѣтря не по-малко отъ половинъ часъ и 6) всичкитѣ предпазителни мѣрки, за които споменахме по-горѣ, трѣба да се съблюдаватъ отнositелно чистотата въ устата и на тѣлото.

Въ хубаво топло време болниятъ трѣба да се расхожда, защото въздухътъ е толкова по-трѣбенъ за организмътъ, колкото тѣдението и пиенето. Тѣзи, които страдатъ отъ гърло въ студено време трѣба да правятъ предпазливо расходи; щомъ като тѣдатъ или пиятъ нѣщо горѣщо, да не излизатъ, да не пушатъ и не приказватъ на студентъ въздухъ.

Колкото за дрѣхитѣ, то сифилисътъ не изисква нищо особено, нъ разбира се, че дрѣхитѣ трѣба да съотвѣтствуватъ по времето. Фланели и шарфове, ако по-напредъ не сѣ се употреблявали, сѣ излишни.

Болниятъ трѣба да спи не по-малко отъ 7—8 часа; ношното оморяване — даже отъ работа е особено вредно за излѣкуванието на болѣстта, а толкова повече ношни веселня, както: игри на книги, балове, вечеринки и т. н.

Подобенъ редовенъ животъ болниятъ трѣба да съблюдава дълго време и подиръ лѣкуванието, за да възстанови напълно здравнето си.

Общественъ животъ.

— Послѣднитѣ броеве на «Дър. Вѣстн.» съдържатъ отчети за санитарното състояние на Троянската и Златишката околии, за Варненскитѣ оспенни телатники, за хигиеническитѣ съборъ въ Хага и распореданията на Правителството по здравословната частъ. Мислимъ, че нашитѣ читатели не ще претендиратъ, ако

препечатваме въ нашия вѣстникъ тѣзи интересни отчети, между които отчетътъ на главниятъ лѣкаръ г. Браделъ има особено практическо значение и въ който препоръчваме на читателитѣ си послѣдното слово на медицинската наука относително охтиката.

— Въ брой 46 на «Държ. Вѣстн.» е напечатанъ циркуляръ до гг. Окръжнитѣ Управители отъ Управляющиятъ Министерството на Внѣшнитѣ Дѣла г. Каравеловъ, приподписанъ отъ главниятъ лѣкаръ г. Браделъ и секретаръ-лѣкаръ г. Матичевъ. Споредъ важноста на този циркуляръ, ний го печатаме in extenso:

«Извѣстно ви е, че миналата 1884 год., въ юго-западна Европа върлуваше свирѣпо азиатската холера и покоси тогазъ множество народъ. Извѣстно е, че подобни епидемии не свършватъ своето смъртоносно дѣйствие въ течение на единъ само периодъ. Напротивъ, твърдѣ често тѣ се проявяватъ съ удвоена сила и въ слѣдующитѣ години, ако обстоятелствата имъ благоприятствуватъ.

Условиата, които благоприятствуватъ на развитието на азиатската холера сж: нечистотитѣ въ улицитѣ, двороветѣ и домоветѣ, гниещи животни и растителни вещества, недоброкачественната храна, вода и пр. и пр. — По тази причина цѣла Европа зема презъ настоящата година строги и енергически мѣрки за подобряние санитарното състояние на градоветѣ, селата и пр. Тѣзи мѣрки не само не сж излишни, нъ тѣ трѣбва да бѣдѣтъ най-строги, защото, при съвършенната леснотия въ международнитѣ сношения, холерата бърже може да се пренесе на голѣми разстояния.

Въ настѣпването пролѣтнитѣ горѣщини, въ началото на този мѣсець вече се появила въ Испания, въ провинцията Валенция, болѣстъ, която самото Испанско правителство е обявило подозрителна за холера.

Вслѣдствие горѣизложеното, като обръщамъ вниманието ви върху окръжното отъ повѣреното ми Министерство отъ 6 юлй 1884 год., подъ № 1492 заедно съ приложенията му, предлагамъ ви, г-не управителю, да се съобразите съ казанното окръжно и да вземете строги и бързи мѣрки за точното прилагане въ дѣйствие сжществующитѣ санитарни закони и распореджания.

Именно: вий ще предпришете на подвѣдомственнитѣ вамъ полицейски власти да изискватъ отъ населението изпълнението на санитарнитѣ мѣрки, които сж указани въ «полицейскитѣ правила за упазването на общественното здравие», утвърдени съ указъ на Негово Височество отъ 5 септемврий 1879 г., подъ № 151.

Полицейскитѣ власти трѣбва да оказватъ енергично съдѣйствие на мѣстнитѣ санитарни власти, околийски и градски лѣкари, като сами

и заедно послѣднитѣ често и внимателно преглѣждатъ салханитѣ, мѣсопроизвициитѣ, ахчийницитѣ, хлѣбарницитѣ, хотелитѣ и хановетѣ. Особено внимание ще обърнете на послѣднитѣ, тъй като тѣ сж първитѣ мѣста, въ които се спиратъ чужденцитѣ и въ които, слѣдователно, най-първо може да се внесе отъ вънъ заразата.

Отъ всичко горѣизложено, а равно и отъ самата важность слѣдва, че вий нѣма да се ограничите съ едно просто предписане до подвѣдомственнитѣ вамъ полицейски и общински власти, но че сами лично ще бдите за дѣйствителното приложение въ дѣйствие горѣказанното.

Ако подобренieto на санитарното състояние е необходимо на вредъ, то още по-необходимо е въ пограничните градове и въ мѣстата (напр. желѣзницата) гдѣто най-много пътници минаватъ.

Излишно е да прибавямъ, че вий, като мѣстни органи на правителството, сте отговорни както предъ послѣдното, тъй и предъ обществото за общественното бѣдствие, което би могло да послѣдова отъ невземаннето нуждитѣ мѣрки».

— Въ София има двѣ женски дружества. Едното се нарича «Майка» и има за цѣль да помага на бѣдни ученички, както и до колкото може. Другото носи името «Благотворително Дружество» и цѣльта му била да помага изобщо на бѣднитѣ до колкото може. Както слушаме, тия дни, а и другъ път, сж ставали опитвания да се съединятъ наедно, но тѣ не сполучили. Казватъ ни, че презъ тия дни се рѣшило повторително да не се съединяватъ.

(«Срѣдецъ».)

— Вѣст. «Напредъ» съобщава, «че по Троянско, Тетевенско, Ловчанско, Плевненско и Орханйско още върлувалъ сполиса. Различни ходжи и баби трояли тамъ болното население съ нѣкакви-си хапове, които давали ужъ за цѣръ». (Бр. 8).

Мѣстна хроника.

— Научаваме се, че за Варненскй градскй кметъ е утвърденъ г. Х. Ангеловъ, а за помощници гг. Кавалджиевъ и М. Димчевъ. Очакваме отъ новия съставъ на градския съвѣтъ енергична дѣятелность за привежданieto на градътъ и околноститѣ му въ по-добро санитарно състояние. Ний се основаме на министерскйтъ циркуляръ, който изрично казва, че подобренieto на санитарното състояние е още по-необходимо въ пограничните градове; ний указваме на хигиеническйтъ конгресъ въ Хага, гдѣто авторитетитѣ на медицинската наука съ числа доказватъ, че санитарното подобрене е финан-

сова економия въ общественния животъ (глед. още и статията на д-ра Игнатъева, „Здравие“, стр. 25). Подобриенето на санитарното състояние безъ жертви не бива; нъ съ това се печелятъ и се економисватъ разносикътъ за болници, лѣкари, аптеки, загубитъ отъ неработение въ време на болѣстата и спасение на животътъ, който съставлява капиталъ за обществото. Публициста има въ рѣцѣтъ си само звонецъ, съ който той буди заспалитъ и въ този звонецъ ний ще биемъ неоморимо, до като не видимъ енергията на мѣстното управление по санитарната частъ.

≡ Научаваме се, че г. д-ръ Апостоловъ, бившиятъ карантинный лѣкарь, е приелъ длъжностъ на Варненския градския лѣкарь. Познатата опитностъ на почитаемия колега е достатъчно порѣчителство, че изборътъ е направенъ твърдѣ сполучливо.

Лѣкарска корреспонденция.

Единъ абонатъ въ Варна пита: „подъ цѣлата къща съмъ ископалъ и изхвърлилъ прѣстѣта на 1½ метра и сега ще посипвамъ съ чиста прѣстъ; моли да ми отговорите, какъ трѣба да направя дезинфекция на това мѣсто?“

Прѣстѣта трѣба да се посипе съ „Сюверенова масса“ (гасена варъ 100, катранъ 15 и хлориста магнезия 15 части) и горния слой да се направи отъ глина.

№ 540. Вий съобщавате твърдѣ интересно описание на заразяването си, преди 7 години, отъ сифилисъ, което ще напечатаме въ идущия брой, ако сте съгласни. — Ний не можемъ заочно да рѣшимъ положително — да ли сифилитическата зараза още съществува въ тѣлото Ви, за това по-добрѣ е да се посвѣтватъ съ Вашия докторъ. —

№ 361 въ Ломъ. — Ний не лѣкуваме заочно болѣсти; обърнете се къмъ Вашия докторъ.

Г-ну П. въ Нула. — Вашия въпросъ нѣма никакво отношение къмъ здравето, нъ само къмъ суевѣрието. Разбира се, че ний не вѣрваме въ вампири, не вѣрваме, „че мъртво тѣло ходило по къщитъ ношно време и правило безпокойствие на близосѣднитъ“. Това сѣ бабски сказки. Никакъ не е чудно, че и подиръ единъ мѣсець отъ бѣлия дробъ, при разрѣзването на мъртвото тѣло, е истичала кръвъ, това всѣкий лѣкарь знае, че е тъй; — нъ Вий отъ гдѣ знаете, че тая кръвъ е била здрава и алена и „никакъ не приличала да е била отъ мъртво тѣло“?

Настоятелството въ Жеровна. Благодарности не печатваме; писмото Ви предадохме на г. А. Велчева. —

С М Ъ С Ъ.

≡ Споредъ послѣднитъ извѣстия отъ Мадридъ, холерата се увеличава въ Валенция.

≡ Въ Римъ засѣдава по настоящемъ международенъ санитаренъ конгресъ. Между друго той има да се занимава особено съ холерата и мѣрките които трѣба да се взематъ противъ нея. Най-важното рѣшение по тоя въпросъ отъ международната точка зрѣние е вече взето. Споредъ мнѣнието на санитарния конгресъ никакви карантинни погранични мѣрки не спиратъ распространението на епидемията. Съгласно съ това той предлага, щото за напредъ да се онищожатъ всичкитъ карантини. („Срѣдецъ“).

≡ Най-стария човѣкъ въ настоящето време е нѣкой си Джонъ Лонгъ, който е роденъ въ 1739 година и е сега на 145 годишна възраст. Той се е намиралъ въ робство сто двацѣтъ и петъ години и сега се показва за пари въ гр. Чикаго, въ Америка.

Метереологически бѣлѣжни.

Отъ 15 до 31 Май 1885 г.

Среднето число на барометра 75,7, среднята температура край морето 22°, най-големата + 32 (въ 9 часа сутрѣвъ, на 21 и 26 Май). Вѣтрове имаше много: на 18, 19—СЗ., на 21, 22—З., на 23—СИ. на 27 и 28—ЮИ. Дѣждъ падна на 16, 28 (нощемъ) и 30 Май (на единъ мм.) въ твърдѣ малко количество.

О Б Я В Л Е Н И Е.

Записването на в. „Здравие“ се продължава; новитъ абонати ще получатъ всичкитъ излѣзнали до сега броеве. Цѣната на в. „Здравие“ е за година седемъ, за 6 мѣсеца — четири лева. Абонатитъ въ Ниягестово се адресиратъ направо до редакцията въ гр. Варна, същовременно като предплатѣтъ съ пощенски записъ; въ Источна Румелия абонатитъ внасятъ спомоществования си (35 гроша, нъ не въ марки) на г-нъ П. Карловски въ Пловдивъ.

Гг. абонатитъ, които сж предплатили за първитъ 6 мѣсеца, се умоляватъ да внесатъ предплатата си за второто полугодие, щото испращанieto на вѣстника да слѣдва редовно.